

JUNI 5 2009

KIJK

BIOLOGIE

Hoe herken je een
WEERWOLF?

Weet meer!

TECHNIEK

De **ONDERGANG**
van de Russische
atoomsubs

WETENSCHAP

**BIOLOGISCHE
MACHINES**

VAKANTIE-TIPS

WAAR MOET JE NIET ZIJN?

REPORTAGE

TANKS in de aanval

SPORT

De smerige **TRUCS**
van de Tour

SNELHEIDSRECORDS

op aarde
en in het heelal

8 710841 500165
Adviesprijs € 3,75

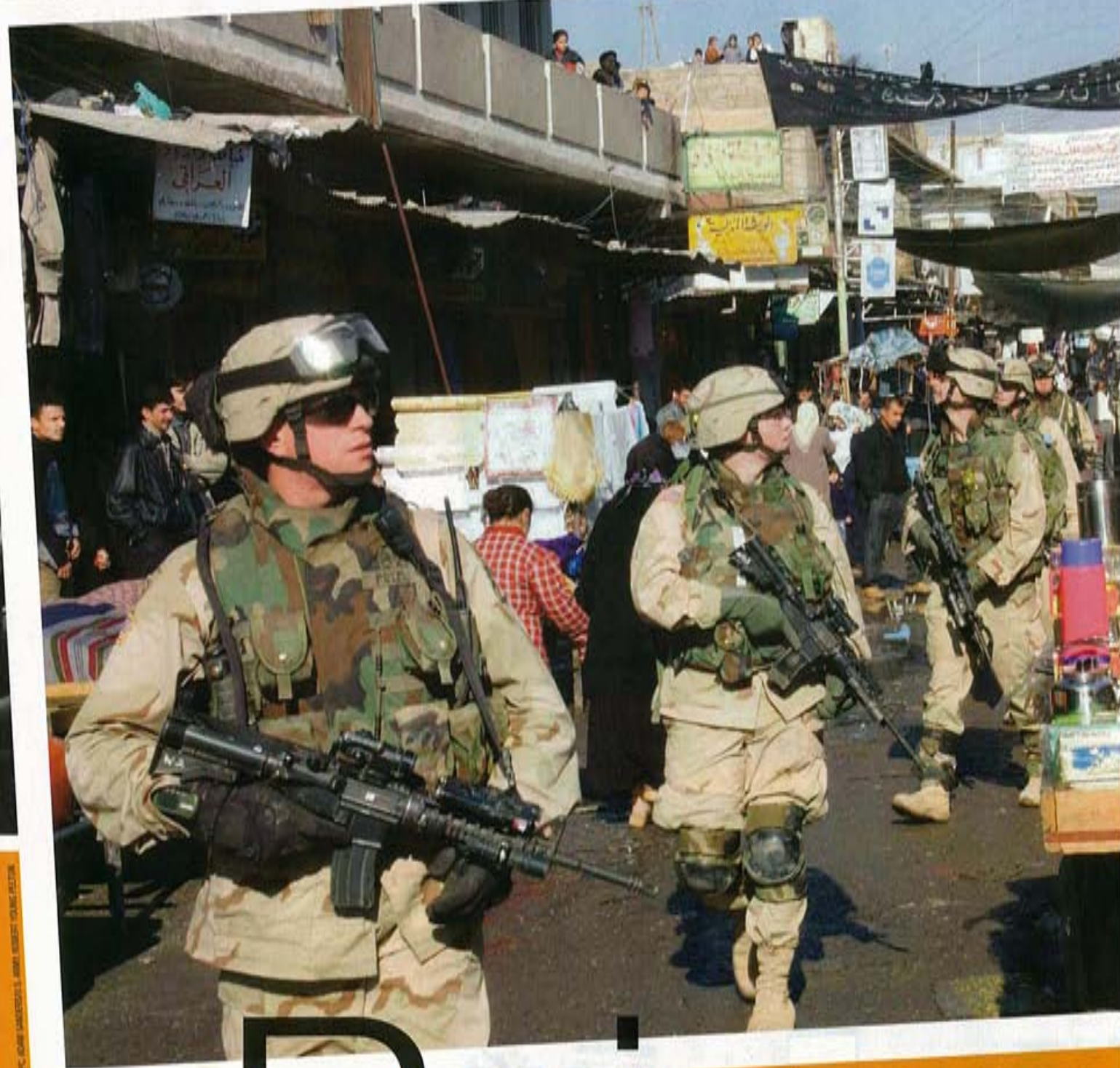
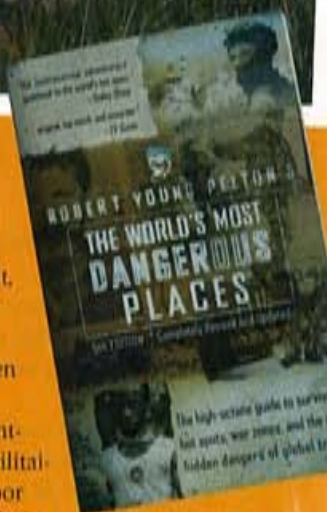
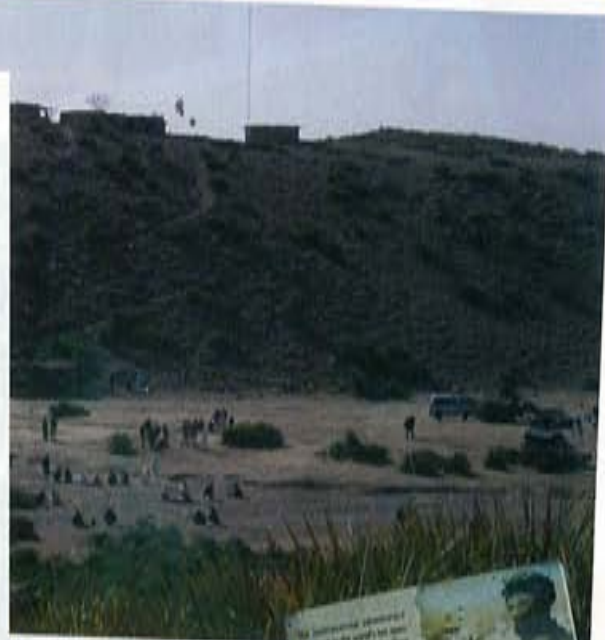

PHOTO: SFC ADAM SANDERS/US ARMY RESERVE/VOLENGER/ISTOCK

▲ Amerikaanse soldaten patrouilleren door Mosul, een relatief rustige stad in het noorden van Irak. Ook uit het zuiden komen weinig onheilsberichten. Maar in het midden van het land worden de rebellen ondanks de opbouw van een nieuw Iraaks leger eerder sterker dan zwakker.

Reizen naar de hel

Als je naar Irak, Colombia of Afghanistan wilt, dan kan dat. Niemand houdt je tegen. Maar je moet zelf beslissen of een trip je leven waard is. Oorlogsverslaggevers, ontwikkelingswerkers en militairen nemen de risico's voor lief. Wat je in ieder geval niet moet doen, is als een struisvogel je kop in het zand steken. Er zijn nog steeds genoeg verhalen over mensen die geen idee hebben wat er aan de hand is in de landen waar ze komen. En dat is dom. Het meest riskante van reizen is onwetenschap.

De reisgids *The world's most dangerous places* brengt de gevaarlijkste plekken op aarde in kaart. Het duizend pagina's dikke boek is op humoristische wijze geschreven en leest als een avonturenroman. Naast huiveringwekkende ooggetuigenverslagen staat het bomvol informatie over ontvoeringen, huismoordenaars, landmijnen, drugs, ongedierte, terrorisme en oorlog. De kracht van het boek ligt vooral in het tweede deel, waarin bij elke plek een historisch beeld van de regio geschetst wordt en je kunt lezen wie tegen wie vecht en waarom. Hieronder volgt een update.

De top-10 van de gevaarlijkste plekken op aarde

1) Tsjetsjenië ★★★★★

Tsjetsjenië ligt tussen de Zwarte Zee en de Kaspische Zee en heeft aanzienlijke oliereserves. Vandaar dat de Russische Federatie onder

Een reisgids over plekken op aarde waar niemand heen wil? Hij bestaat echt. 'The world's most dangerous places' staat in Amerika op de bestsellerlijsten. KIJK-verslaggever Linda van Wijk is een van de acht schrijvers. Twee anderen leven inmiddels al niet meer. Waar kun je in een wereld vol oorlog en terrorisme maar beter helemaal wegblijven?

TEKST: LINDA VAN WIJK

4

FOTO: DEPARTMENT OF DEFENSE

5

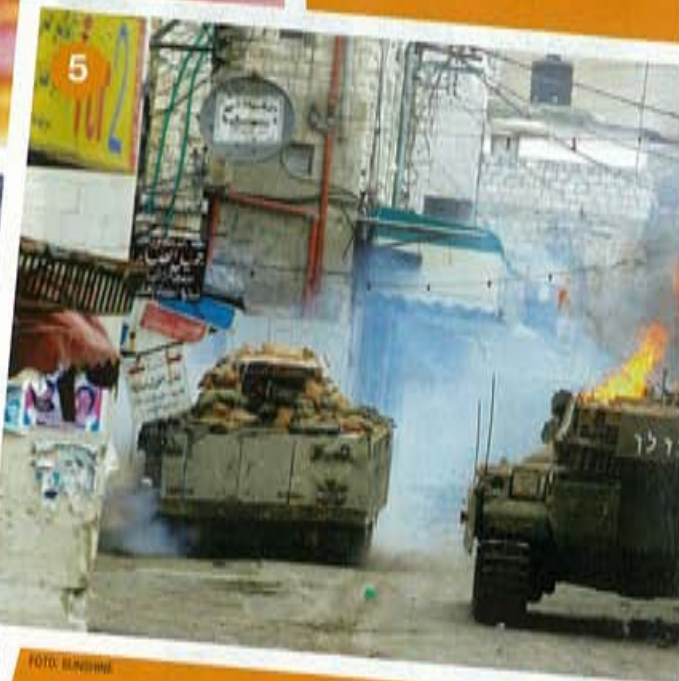

FOTO: BLOOMBERG

De vijf categorieën

★★★★★

Een combinatie van oorlog, banditisme, ziekten, landmijnen en geweld. Bezoekers zijn blij als ze hier ongeschonden vertrekken.

★★★★

Het gevaar is hier vooral plaatselijk. Je komt er medewerkers van hulporganisaties en backpackers met een vijf jaar oude Lonely Planet-gids tegen.

★★★

Plekken waar gevaar sporadisch voorkomt en meestal te ontlopen is. Je komt er alleen low-budget-reizigers tegen.

★★

Het gevaar ligt hier op de loer, maar is onder controle of goed herkenbaar.

★

Plekken die nauwelijks echt gevaarlijk zijn, maar die een slechte naam hebben omdat ze erg geïsoleerd liggen, of een geschiedenis hebben op basis waarvan je het ergste kunt verwachten.

leiding van Vladimir Poetin er niet over piekert om het land onafhankelijkheid te verlenen. De Tsjetsjenen zijn altijd al het pispaaftje van Rusland geweest. De bevolking werd op bevel van Stalin ooit gedeporteerd naar Kazachstan. Eenmaal terug in de Kaukasus verzetten de honderd clans zich nog harder dan voorheen tegen het gezag in Moskou. Het geweld is inmiddels naar de buurlanden Dagestan en Ingoesjetië overgewaaid. De Nederlander Arjan Erkel werd in Dagestan ontvoerd terwijl hij daar voor Artsen zonder Grenzen aan het werk

was. Nadat er een losgeld van 1 miljoen euro betaald was, kwam hij (na bijna twee jaar gegijzeld te zijn geweest) in april 2004 vrij. Inmiddels verzorgt Erkel reizen naar Tadzjikistan. Volgens hem is het daar wel veilig. "Tadzjikistan ligt 3000 kilometer van Dagestan. De burgeroorlog was er in 1997 afgelopen. Ik heb al zeven geïnteresseerden voor de eerste reis."

2) Irak ★★★★★

Nadat op 11 september 2001 gekaapte verkeersvliegtuigen zich in de torens van het WTC in New York en het Pentagon in Washington geboord hadden, zwoer Amerika wraak. Na met de Taliban in Afghanistan afgekend te hebben, kwam Irak aan de beurt. Saddam Hussein was een wrede dictator: hij gebruikte gifgas tegen de Koerden en viel Koeweit binnen. Een gek als hij, met een atoombom, dat is een scenario voor een film over het einde der tijden! Dit doemscenario trekt Engeland en een aantal bondgenoten, waaronder Nederland, over de streep. In het voorjaar van 2003 wordt Irak binnengevallen en ruimt Saddam het veld. Maar er worden helemaal geen massavernietigingswapens gevonden. Nu, ruim twee jaar later, is het nog steeds onrustig in het land. De inwoners zijn blij met het verdwijnen van de tiran, maar minder gelukkig met de bezetting van hun land. Het verzet daartegen wordt steeds heviger. Buitenlanders worden gegijzeld en onthoofd. De boodschap luidt: wegwezen! Nederland bewaakte twintig maanden lang de rust in de zuidelijke provincie Al-Muthanna.

Met succes. Op een totaal van 7000 Nederlandse militairen sneuvelden er twee. Na de verkiezingen in februari 2005 werd het gezag aan de lokale bevolking overgedragen. Op 15 mei verliet de laatste Nederlandse militair het land. De Amerikanen willen pas uit Irak vertrekken als ze zeker weten dat Al-Qaeda er geen poot aan de grond krijgt.

3) Colombia ★★★★★

In het kader van de *war on drugs* pompt Amerika miljarden dollars in Colombia. Ondersteund door de VS strijden president Uribe en zijn regering tegen de rebellenbeweging FARC, diverse linkse groeperingen, paramilitairen en drugsbaronnen. De FARC, met een leger van zo'n 20.000 strijders, streeft naar een socialistische staat. De paramilitairen, die doodseskaders vormen, zijn extreem-rechtse huurmoordenaars, vaak voormalige militairen. Ze worden door de drugsbaronnen ingehuurd. Roelant Jonker was 28 toen hij in 2002 door de FARC ontvoerd werd. In opdracht van een Britse universiteit deed hij in Colombia onderzoek naar zeldzame papegaaien. "Ik wilde alleen maar papegaaien observeren," vertelt de Nederlander. De eerste drie maanden mochten de rebellen niet met hem praten. De enige die dat wel deed, was een commandant die hem uitlegde wat de beste manier is om iemands keel door te snijden. Uiteindelijk kreeg Jonker een schrift te pakken waarin hij leuke ideetjes over de bescherming van papegaaien kon noteren. Acht maanden later werd hij na betaling van 8000 euro vrijgelaten. Hij was toen 28 kilo lichter.

3

◀◀◀ In het zuidoosten van Afghanistan (het grensgebied met Pakistan waar Taliban- en Al-Qaeda-strijders rondzwerven) blazen Britse militairen een grottencomplex op.

◀◀ Israëliëse tanks in de Gazastrook.

◀ Colombia bevindt zich in de groep van linkse guerrilla's, rechtse doodseskaders en drugsbendes.

FOTO'S: HOLLANDSE HOOFDSTAD

1

◀ De Tsjetseense hoofdstad Grozny ligt ten gevolge van twee Russische offensieven grotendeels in puin.

Sharon en Yasser Arafat (P.L.O.) kwamen er niet uit. Sharon hoopt met Mahmoud Abbas (de gematigde opvolger van Arafat) wel tot een oplossing te komen. Ondertussen zijn de Israëliërs vast bezig om een muur rond de Palestijnse gebieden te bouwen.

4) Afghanistan ★★★★★

In 1978 grijpen socialistische, gesteund door de Sovjet-Unie, de macht in Afghanistan. Uit angst voor het rode gevaar steunt Amerika hun tegenstanders: de *mujahedeens*. Onder deze islamitische strijders ontstaat Al-Qaeda. Na tien jaar oorlog trekt Michail Gorbatsjov de Russische troepen in 1988 uit Afghanistan terug. In 1997 grijpen de Taliban er de macht. Na '9/11' keren de VS zich tegen de door hen in het zadel geholpen Taliban. Er ontstaat een nieuwe oorlog: die tegen het terrorisme. Onder de codenaam Enduring Freedom jaagt Amerika vanaf oktober 2001 op de Taliban, Al-Qaeda (dat sinds 1996 zijn basis in Afghanistan heeft) en Osama bin Laden. De Taliban delven grotendeels het onderspit en Hamid Karzai wordt tot president gekozen. Na 25 jaar oorlog is Afghanistan arm en kapotgeschoten. *Warlords* hebben het buiten de hoofdstad Kabul voor het zeggen en de papaverenteelt (voor heroïne) zorgt voor de nodige inkomsten. ISAF, een internationale VN-troepenmacht onder leiding van de NAVO, probeert de vrede te handhaven en met de wederopbouw te helpen. De uitgezonden Nederlandse Apache-helikopters komen in 2005 naar huis. Ze worden door vier F-16's en honderd verse militairen vervangen. Daarnaast

heeft Nederland in februari 2005 besloten om 165 man *special forces* (van het Korps Commandotroepen en het Korps Mariniers) en vier Chinook-transporthelikopters met 85 man militair personeel te sturen. Ze kunnen bij verkenningen, het verzamelen van inlichtingen en gevechten ingezet worden.

5) Israël/Palestina ★★★★★

Na de tweede wereldoorlog is de wereldgemeenschap, in de vorm van de Verenigde Naties, van mening dat het joodse volk een eigen land hoort te krijgen. De VN bestuderen Palestina, met het zowel voor joden als moslims belangrijke Jeruzalem, en stellen voor om Palestina op te delen in een joods en een Palestijns gedeelte. De Palestijnen zien dat niet zitten. Maar als David Ben-Gurion op 14 mei 1948, één dag voordat het Britse mandaat over Palestina afloopt, de staat Israël uitroept, wordt het VN-plan toch uitgevoerd. De VS en Rusland erkennen Israël onmiddellijk. De Arabische wereld niet, en dus is het oorlog. Israël breidt zijn grondgebied uit met de westelijke Jordaanoever, de Golanhoogte en de Gazastrook. Veel Palestijnen vluchten naar de buurlanden. Sindsdien kijken we op het journaal naar kapingen, zelfmoordaanslagen en vergeldingsacties. De Israëliëse premier Ariel

6) Sudan ★★★★★

Tussen 1990 en 1996 had Al-Qaeda zijn basis en trainingskampen in Sudan. Onder internationale druk dwong de Sudanese regering Bin Laden te vertrekken. Na tientallen jaren burgeroorlog tussen het islamitische noorden en het christelijke zuiden is er in januari 2005 een vredesovereenkomst gesloten. De oorlog heeft twee miljoen slachtoffers gemaakt en vier miljoen mensen op de vlucht gejaagd. De Nederlandse oud-minister van ontwikkelings samenwerking Jan Pronk rapporteert maandelijks aan secretaris-generaal Kofi Annan van de VN over de situatie in Sudan. Het land krijgt het toegezegde ontwikkelingsgeld namelijk pas als er overal vrede is, dus ook in Darfur. En dat is een probleem. Sinds 2003 wordt er in die provincie gevochten tussen Arabische nomaden (moslims) en Afrikaanse boeren (christenen). Arabische milities trekken plunderend en moordend door Darfur. Ze verkrachten de vrouwen en steken dorpen in brand. Dat heeft tot 50.000 doden, anderhalf miljoen vluchtelingen en hongersnood geleid. Er zijn ook al enkele ontwikkelingswerkers gedood. Verschillende hulporganisaties hebben zich om die reden uit Darfur teruggetrokken. De VN bieden voedsel- en vluchtelingen hulp, maar het aanhoudende geweld bemoeilijkt dat werk.

8

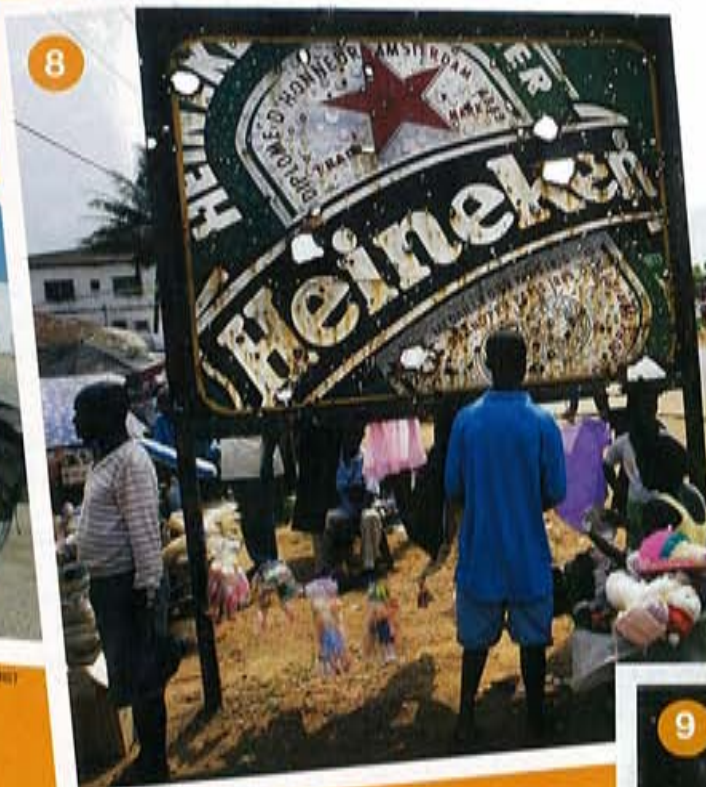

FOTO: STEFAN WEGHORST

FOTO: HOLLANDE HOOFDSTAD

▲ Een nietsvermoedende Stefan Weghorst toert vrolijk met zijn Zundapp door Togo tijdens een volksopstand.

▲ De gaten in dit reclamebord bewijzen dat er in Liberia niet alleen met lichte wapens geschoten wordt.

► In het Himalaya-land Nepal werd vier jaar geleden de halve koninklijke familie vermoord. Buiten de hoofdstad Kathmandu vecht het leger met communistische rebellen.

9

De top-5 van veilige bestemmingen

- 1) Nieuw-Zeeland
- 2) Australië
- 3) Europa
- 4) Verenigde Staten
- 5) Canada

7) Grote Merengebied (Afrika)

★★★★

De oorlog in Kongo, die ondanks vredesovereenkomsten nog steeds doorgaat, zoog de omringende landen in het hart van Afrika met zich mee: Angola, Zimbabwe, Tsjad, Sudan, Burundi en Rwanda. De strijd heeft inmiddels tussen de 2,5 en 5 miljoen mensenlevens geëist. Na de onafhankelijkheid van de blanke heersers in de jaren zestig kwamen er wrede zwarte dictators aan de macht, zoals Mobutu en Kabila in Kongo en Idi Amin in Uganda. In Rwanda en Burundi ontstond een stammenstrijd tussen de Hutu's en de Tutsi's, die elkaar onder andere met kapmessen te lijf gingen. In 1994 werden in Rwanda in veertien weken tijd bijna een miljoen Tutsi's afgeslacht. De VN zagen het drama aankomen, maar deden niks. Ze stonden erbij en keken ernaar. In het boek *Ik zag twee beren* doet de Nederlandse journaliste Linda Polman, die getuige was van de slachting onder de neus van de blauwhelmen, verslag van deze falende VN-missie. Er kwam een enorme vluchtelingenstroom op gang. In Kongo, Rwanda en Burundi is het geweld, ondanks bemiddelingspogingen van de VN en Nelson Mandela, nog steeds niet onder controle. Dit jaar moeten in Kongo verkiezingen

plaatsvinden. Alleen in Uganda komt het toerisme langzaam weer op gang.

8) Liberia ★★★★★

Het West-Afrikaanse land Liberia is nooit een Europese kolonie geweest. Het werd in 1824 door de VS gesticht als land voor vrijgelaten slaven. In de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw bloeide het economisch op door mijnbouw, rubberplantages en buitenlandse investeringen. Helaas ging het geld naar een kleine elite. De rest van het land bleef arm. Eind jaren tachtig kwam het volk daartegen in opstand en ontstond er een burgeroorlog. In 1997 greep rebellenleider Charles Taylor de macht. De economie was door het aanhoudende geweld allang ingestort. Van 2000 tot 2003 werd Liberia weer door de oplaaiende burgeroorlog verscheurd. In 2003 werd Charles Taylor verdreven en wegens oorlogsmisdaden aangeklaagd. Het Nederlandse marineschip *Rotterdam* lag drie maanden voor de kust van Liberia als onderdeel van een VN-vredesmissie. Na een overgangperiode van twee

jaar zijn er dit jaar verkiezingen. De zee is veilig, maar in veel gedeelten van het land ben je vogelvrij en de criminaliteit is er hoog.

9) Nepal ★★★

In 2001 vermoordt prins Dipendra, de 29 jaar oude troonopvolger, tijdens een diner in het paleis van Kathmandu zijn vader (koning Birendra), zijn moeder (de koningin), zijn broer, zijn zus en nog vier leden van de koninklijke familie met een automatisch geweer en een pistool. De reden zou zijn dat de familie het niet eens was met zijn partnerkeuze. Dipendra zou zijn verkering snel uit moeten maken om recht op de troon te houden. Na de schietpartij wil Dipendra zelfmoord plegen. Hij jaagt een kogel door zijn hoofd, maar raakt in coma. Als hij na twee dagen alsnog overlijdt, wordt Birendra's broer Gyanendra koning van Nepal. Naast dit koningsdrama worstelt Nepal sinds 1996 met een opstand van communistische rebellen. Die strijd heeft tot nu toe 11.000 mensen het leven gekost en ervoor gezorgd dat het toerisme naar Nepal (op een enkele expeditie naar de Mount

◀ Behalve in de in dit verhaal genoemde gebieden is het ook niet echt veilig op het Filipijnse eiland Mindanao (islamitische opstand; A), op de Molukken (spanningen tussen moslims en christenen; B), in Atjeh (islamitische opstand; C), in het zuiden van Thailand (islamitisch verzet; D), in het zuiden van Birma (strijd tussen regeringstroepen en het Karen-volk; E), in Kashmir (betwist gebied tussen India en Pakistan; F), in Jemen (terrorisme; in de haven van Aden werd de Amerikaanse destroyer *Cole* opgeblazen; G), Somalië (chronische onrust; H), Zimbabwe (het bewind van dictator Robert Mugabe kan alleen maar op gewelddadige wijze ineenstorten; I) en Ivoorkust (strijd tussen regeringstroepen en rebellen; J).

Everest na) ingestort is. Opmerkelijk is dat de rebellen zich in een open brief aan de toeristen voor het ongemak verontschuldigd hebben. In februari 2005 ontslaat Gyanendra zijn regering en wordt de noodtoestand afgekondigd (drie maanden later heft de koning die weer op). De rebellen zien hun kans schoon en voeren de druk op. De Nederlandse Everest-expeditie voor astmapatiënten, die ook een keer de hoogste berg ter wereld willen beklimmen, gaat voorlopig gewoon door. Wordt vervolgd.

10) Togo ★★★

De Zundapp van de Nederlander Steven Weghorst (die afgelopen zomer vanuit Groningen vertrok) begeeft het begin dit jaar in Togo, terwijl daar net een opstand uitgebroken is. De president is overleden. De bevolking protesteert tegen de opvolging door zijn zoon en eist presidentsverkiezingen. De dode president was in 1967 met een staatsgreep aan de macht gekomen. Terwijl de hele wereld zijn mensen uit Togo weghaalt en alle Nederlanders geëvacueerd worden, tuft Weghorst nietsvermoedend het land binnen. Weghorst: "Behalve in Marokko of Dakar (Senegal) is internet in Afrika nog niet zo vanzelfsprekend. Je mag blij zijn als je zo nu

en dan een mailtje versturen kunt. Eenmaal onderweg moet je je reisinformatie verzamelen via de plaatselijke bewoners en andere reizigers die je tegenkomt. Ik heb persoonlijk niet zoveel last gehad van de politieke onrust in Togo. De mensen waren erg vriendelijk voor mij." ■

LITERATUUR

Robert Young Pelton: *The world's most dangerous places*; HarperResource (2003; vijfde herziene editie); ISBN 0060011602

INTERNET

www.comebackalive.com

Wereldwijde terreur

Aanslagen die aan Al-Qaeda of daaraan verwante groeperingen toegeschreven worden:

- 17 november 1997; Luxor (Egypte); doelwit: toeristen; 62 doden
- 7 augustus 1998; Nairobi (Kenia) en Dar-es-Salaam (Tanzania); doelwit: Amerikaanse ambassades; 224 doden
- 11 september 2001; New York (VS); doelwit: World Trade Center; 3044 doden
- 11 april 2002; Djerba (Tunesië); doelwit: synagoge; 19 doden
- 12 oktober 2002; Bali (Indonesië); doelwit: twee discotheken; 202 doden, onder wie vier Nederlanders
- 16 mei 2003; Casablanca (Marokko); doelwit: gebouwen; 40 doden
- 12 mei en 8 november 2003; Riad (Saudi-Arabië); doelwit: wooncomplexen van westerlingen; respectievelijk 35 en 17 doden
- 5 augustus 2003; Jakarta (Indonesië); doelwit: Marriot Hotel; 14 doden, onder wie één Nederlander
- 20 november 2003; Istanbul (Turkije); doelwitten: twee synagogen, het Britse consulaat en een bank; 63 doden
- 11 maart 2004; Madrid (Spanje); doelwit: vier treinen; 191 doden